

in gospodar je bil ubit s klepačem in so ga našli pod snežom. Kmalu po aretaciji sta priznala zločin mladi Budja in rejenc Kolbl, stari Budja kot glavni krivec pa je tajil vse celo pri obravnavi, ki se je vršila pred mariborskim sodiščem dne 19. junija. Sodišče je obsodilo Jakoba Budjo na smrt na vešalih, Ivana Budjo na 20 let in Vinc. Kolbla na 15 let robije. Obsojeni morajo plačati pogrebne stroške in nekaj tisoč dinarjev gospodinji Urši za prestane boležine.

Pobit do nezavesti, ker je miril. Delavci, ki so zaposleni pri regulaciji Savinje, so se napili v Preserjih pri Braslovčah, pri krčmarju in posestniku Martinu Kralju. Vsled pijače je došlo do prepira ter pretepa. Kralj je hotel pretepače razmiriti, pa je dobil z desko tako močan udarec po glavi, da se je zgrudil nezavesten. Udarjenega so prepeljali v bolnico v Celje.

81krat je že bil kaznovan pred dnevi v Ljubljani aretirani 52letni potepuh Ivan Žabjek iz Spodnje Hrušice. Bil je, kakor zgoraj omenjeno, 81krat kaznovan, ker je kradel, sleparil ter se potepal. Zabjekova najdaljša kazen je bila dve leti.

Obsodba radi poskusa umora in požiga. V našem listu smo že poročali o dvojnem zločinu, ki se je zgodil v nedeljo dne 28. aprila na Windischgrätzovem gradu Bogenšperk pri Lätiji. Komaj 17letni vrtnarski vajenec Leop. Zupančič se je priplazil v kuhinjo in napadel z nožem 70letno graščinsko gospodarico Marijo Tomažin. Iz kuhinje je zavlekel starko v klet, kjer jo je še obdelal z britvijo, polenom in bajonetom in jo prepustil usodi počasnega umiranja 24 ur. Tomažinovo so še pravočasno našli in jo spravili v Ljubljano v bolnico, kjer je okrevala. Po krvavem zločinu nad ženico je skušal nepridiprav še zažgati grad. Ljubljansko sodišče je obsodilo mladoletnega Zupančiča radi poskusa umora in požiga na 5 let in 6 mesecev robije.

Pobeg kaznjena. Iz jetnišnice v Ljubljani je pobegnil na dve leti robije in na prisilno delavnico obsojeni tat in vlomilec Jožef B. aduško. Z žagico, katero je na nepojasnjen način skrnil pod podplat čevlja, je prepilil v noči omrežje na oknu samotne celice in se spustil po razrezani rjuhi na cesto. Ušel je v kaznjeniški obleki in si bo že preskrbel navadno preobleko s kakim vlomom.

Trgovanje z nesrečo lastnih otrok. Poljsko časopisje poroča: Pred dnevi je bil na potu avtomobil varšavskega tvorničarja po okolici poljske prestolice. Na samotnem delu glavne ceste je srečal avto kmeta, ki je šel ob robu z 10letnim fantkom. Ko je bilo vozilo tik za pešcema, je stekel dečko brez pravega vzroka na sredino ceste, ne da bi ga bil skušal starejši mož, ki je bil fantov oče, zadržati. Šofer je potegnil z največjo naglico vse zavore, vendar ni mogel na prekratko razdaljo zaustaviti avtomobila, ki je podrl otroka. Dečko je bil k sreči le prav neznatno poškodovan in šofer ga je kregal, zakaj je zbežal tik pred vozom preko ceste. Otrok je pričel jokati in je priznal, da mu je zaukazal oče, naj pokaže, čezna preteči avtomobil v zadnjem trenutku. Očeta, 46letnega kmeta Vaclava Szpeciaka, je prišla na šoferjevo ovadbo oblast. Skraja je tajil, pozneje pa je po dolgem spraševanju sem in tja priznal, da je on naročil sinku, da mora preko ceste. K temu življensko opasnem početju ga je nagovoril znani kmet Teofil Majdan, kateri je učinil isto s svojim sinom. Vprašan po vzroku za zločinski dejanje je oče osmerotrok povedal orožnikom naslednje: Pred dvema letoma je peljal skozi njegovo vas avto bogatega varšavskega trgovca in je povozil otroka. Starši povozenega so tožili trgovca in so prejeli 16.000 zlotov odškodnine. Tolika svota je za revnega kmeta bogastvo ter sreča in je vzbudila po selu občo nevošljivost. Ta vzgled je zapeljal kmeta Majdana, da bi obogatel na enak na-

čin. Prisilil je sinka pred bežeči avto. Otrok je bil le lažje poškodovan in je kmet prejel denarno odškodnino. Ko je čul Szpeciak od Majdana, kako bi hitro in lahko zaslužil večjo denarno svoto z nesrečo lastnega otroka, je poskusil slično nečloveško dejanje. Oba očeta so zaprli in bosta obsojena.

Slovenska Krajina.

Črenšovci. Na Telovo so otroci iz Trnja pri nas vprizorili igro »Pri mami je raj«. Igra je izpadla v splošno zadovoljnost. Zelo so ugajale lepe obleke. Čestitamo učitelstvu iz Trnja, da nam je spravilo tako dobro igro na oder. Se večkrat se prikažite! — Na Telovo popoldne so tudi nas obiskali izletniki iz Sobote. Bili so to sohoški profesorji s svojimi najbližnjimi. — Gdč. Lutar Boža je po dveletnem čakanju nameščena za učiteljico v Gornjo Sv. Kungoto pri Mariboru. — Na Alojzijevo je gospod župnik privedel svoje otroke k prvemu sv. obhajilu. — Prosvetno društvo bo vprizorilo dne 7. julija lepo igro »Mehiški mučanec«. Igra je vzeta iz najnovejšega preganjanja katoličanov v Mehikó.

Vojna v Črensovcih. Pod tem naslovom pišejo »Novine« v 24. številki sledeče: »Dva tubora fantov sta si delila klofute, z noži praskala in parala pri »Fani« ali ob gostilni »pri dobri kapljici«. Cela ulica je bila zasedena, orožnik je bil poklican, da bi naredil red. Bili so tam rekruti in rekruti, navadni razbijači in tudi fantje, od katerih sem vedno drugo mislil, kakor to, da bi se vmešavali v »smelino«. Dolžim občine, ker dovoljujejo v tej krizi plesne veselice, posebno takrat, ko je v bližini prošenje. Mislimo, da je s tem vse povedano in naj si k srcu vzamejo vsi ta opomin. Pobožnost, prosveta, narodnost, zavednost če je prava, se izogiba takih nastopov, kakršen je bil pri »Fani«. — Tako »Novine«. Mi smo vsak tak pretep obsodili in tudi tega obsojamo. Razgrajajem naj nikdo ne daje potu!

Turnišče. V nedeljo dne 16. junija je bilo pri nas prav lepo in praznično. Na ta slovesni dan, ko je naša šolska mladina imela raz-

Nagrada za predavanja po radiju.

Zena predsednika ameriških Združ. držav je zaslužila za predavanja po radiju tekoni 9½ meseca 2 milijona Din. Za tri predavanja od 1. januarja naprej so ji izplačali 400 tisoč Din. Te svote so dala ameriške vele-tvrdke, ki so rabile ime predsednikove soproge v reklamne svrhe. Gospa Rooseveltova je podarila milijonsko nagrado v dobrodelne namene.

Največji glasovir je bil na vpogled na Angleškem na neki razstavi. Za prenos glasovirja je bilo potrebno 12 mož, gradili so ga eno leto in stroški znašajo 600 funtov sterlingov.

Januš Golec:

Propast in dvig.

Ljudska povest.

Nova trta se je rodila z velikimi težavami in radi tega jo je skušal vinogradnik očuvati za vsako ceno proti toči. Razlika med streljanjem za obrambo stare in nove trte je ta, da se je streljanje proti toči v prvih letih novih nasadov izpopolnilo in neverjetno razmnožilo. Hrvatsko fleckanje v oblake v onih starejših časih ni bilo nič v primeri s celo vojsko proti toči v prvih letih amerikanca.

Zibelka obnove vinogradov je Bizeljsko in sploh obsotlski kraji. Sigurno so tudi tod začeli z razmnoženim streljanjem proti toči, dasi manjkajo tozadevni natančni podatki in zapiski. Če se je razširila nova trta iz spodnjih krajev po celem Slovenskem Štajerskem, jo je gotovo spremilo od tamkaj tudi modernizirano streljanje proti toči. Amerikanske trte ni branila s streli proti toči samo lahkovernost priprostegega naroda. Ne! Naši strokovnjaki in visoki izobraženci so bili povsem prepričani, da je edina rešitev proti unčevalki toči streljanje. Izobraženci so širili

25 zamisel razmnoženega streljanja in jo podpirali z denarjem, s posredovanji na višjih mestih in s peresom. Imamo ohranjen lep ter podučen članek o »Streljanju proti toči«, katerega je napisal za koledar Mohorjeve družbe dr. Josip Vošnjak leta 1901. Razpravo o streljanju prinašamo, da se lahko uverijo iz nje današnji napredni vinogradniki, kako je bilo nekoč vse zaverovano v učinkovitost streljanja proti toči.

Dr. Vošnjakov spis se glasi:

1. Uspehi streljanja.

Pred dvema letoma sem poročal v »Koledarju«, da smo na južni strani Pohorja začeli streljati proti toči in da so se poskusi prav dobro obnesli. Tudi v poslednjih dveh letih smo vsaj v Visovljah nad Slov. Bistrico ostali brez toče, dasi se je v mnogih krajih vsipala in hudo poškodovala vinograde in polja. Torej se nam po pravici zmiraj bolj utruje vera, da res streljanje, ako se vrši po pravem načinu, tako vpliva na vihar in oblake, da se v njih ne dela toča, ampak se vsuje le dež.

Naši poskusi so vzbujali občo pozornost po svetu in od mnogih strani, celo iz Ruskega, so vpraševali, kako se naj strelja proti toči. Po Slovenskem so na

Cirilova knjigarna

v Mariboru

priporoča gg. duhovnikom:

Dr. Joseph Penz: Kinder-Ansprachen, kart. Din 40.—

Weingartner: Kurze Katechismuspredigten, kart. Din 32.—

Alfons Heun: Altar und Leben, kart. Din 32.—

Keller: Salve Regina, Muttergottespredigten, kart. Din 54.—

Dr. Adalbert Brenninkmeyer: Stunden der Einkehr, kart. Din 30.—

Schnettler: Christ und die Rätsel des Lebens, broš. Din 100.—

Nikolussi: Volkskanzel-Skizzen und Material für Sonn- und Festtagspredigten, kart. Din 56.—

Coodier: Jezus Christus als Mensch unter Menschen, kart. Din 100.—

vitje prapora »Podmladka Jadranske Straže« na ljudski šoli, se je zbralo veliko ljudi iz bližnjih in daljnih krajev. Gasilci so v uniformah prisostvovali temu slovesnemu razvijanju prapora pod vodstvom svojega poveljnika g. Stefana Gjerkeča, poštarja v Turnišču. Zastavo je blagoslovil vlč. g. dekan Ivan Jerič, ki je imel tudi krasen nagovor na šolsko mladino. Prišlo je tudi veliko ljudi iz Lendave, med njimi zastopniki civilnih in prosvetnih oblasti, med drugimi g. dr. Kartin, srezki načelnik lendavskega sreza, g. Mikuž, šolski nadzornik, g. dr. Peterlin Makso, notar, g. Peternel, šolski upravitelj dugoveške ljudske šole. Gospod Peternel je v krasnih in vzvišenih besedah predočil našim šolarjem lepo Jadransko morje. Med drugim je omenil svoje veliko veselje, da je prav podmladek Jadranske Straže v Turnišču stopil na čelo vseh stražarjev v našem srezu s tem, da je kot prvi razvil prapor,

ki naj vedno gori v srcih mladine kot živa iskra za obrambo našega lepega in prelestnega Jadranskega morja. Zastavi sta kumovala g. Josip Rous, trgovec v Turnišču, in gospa Litropova, soproga našega priljubljenega občinskega predsednika g. Št. Litropa. Kot zastavonoša je fungiral učitelj g. A. Babič. Z lepimi in iskrenimi besedami se je zahvalil na koncu slovesnosti g. Štefan Litrop, predsednik turniške občine, vsem zastopnikom civilne in prosvetne oblasti za udeležbo na tej lepi proslavi, posebno pa še vlč. g. dekanu Ivanu Jeriču, da je z aktom blagoslovitve vtil našim šolarjem in ljudstvu tako velika domoljubna čustva in zanimanje za naše lepo morje, za divno Adrijo. Po govoru g. Litropa je bila slovesnost zaključena in so se vsi udeleženci razšli veselih src na svoje domove. Šolski mladini in njenemu delavnemu čiteljstvu iskreno čestitamo k temu lepemu prazniku, ki so nam ga pripravili! Upajmo, da bodo kmalu tudi še druge šole sledile vzgladu naših podmladkarjev Jadranske Straže. Ob tej priliki bi pa še sprožili le eno zelo važno misel: Ali ne bi bilo mogoče že za drugo leto organizirati velik izlet naših podmladkarjev na Jadransko morje? S tem bi ne samo povzdignili smisel za delo Jadranske Straže, temveč bi tudi v mladini zbudili veliko spoštovanje in ljubezen do naše lepe in mile domovine. Prosimo šolska upraviteljstva, da začnejo o tem razmišljati! — Kruta smrt je zopet upihnila eno mlado življenje. Sedaj je posegla po mladi ženi in materi in jo vzela raelemu otroku in žalujočemu soprogu. Zelko Marija, po domače Petrekova, se je poročila komaj pred 16 meseci. Kmalu po rojstvu otroka je začela bolehati za jetiko. Iskala je pomoči pri zdravnikih, celo na Golniku je bila, toda pomoči ni bilo več. Počasi je hiralala in po šestih mesecih težke in mučne bolezni za vedno zatšnila svoje trudne oči. Pogreba, ki se je vršil dne 12. junija popoldne, se je udeležilo veliko število ljudi, ki so vsi žalostno hodili za pogrebom. Pokojni Mici naj poplača Vsemogočen njeno veliko trpljenje v boleznih in naj ji sveti večna luč! Žalujočemu soprogu in materi pokojnice naše iskreno sožalje!

Lendava. G. Janez Lenček, občinski tajnik lendavske občine, je močno zbolel. Bil je v

Ormožu in ko se je vračal z vlakom domov, so ga prijete močne bolečine. Takoj po prihodu v Lendavo je iskal zdravniško pomoč pri g. dr. Lipnjaku. Toda pomagati mu ni mogel. Pač pa je g. dr. Lipnjak prepeljal z avtom g. Lenčeka v Čakovec v bolnico, kjer so mu v zadnjem trenutku pomagali, da ni podlegel bolezni. Upanje je, da bo g. Lenček kmalu zapustil bolnico, kar mu prav iz srca želijo vsi njegovi znanci in prijatelji, saj je po svojem humorju in družabnosti v par mesecih, kar slušbuje v Lendavi, postal vsesplošno zelo priljubljen.

Naše vasi in prenočišča. Če že hočemo govoriti o tem, kar mislim pod naslovom, moramo priznati, da ima naš lendavski srez samo v dveh občinah sobe za tujce in sicer v Lendavi in v Beltincih. Veekakor se večkrat zgodi, da pride več ljudi in na žalost morajo potem, namesto da bi ostali, kjer se mudijo, oditi kam drugam. Zato bi bilo zelo nujno, da se otvorijo v par mestih, kakor v Turnišču in Dobrovniku, sobe za tujce, kajti le pod tem pogojem bomo lahko govorili o tujskem prometu in delali propagando za naše kraje od strani izletnikov. Kdor to opazuje, bode sam presodil, da je ta nedostatek treba odpraviti. — Opazovalec.

Polana. Pri nas se je ponesrečil mali otrok, ki je po neprevidnosti padel in bi skoro utonil. Še pravočasno so ga opazili, spravili vodo iz njega in ga rešili.

Na avharistični kongres v Ljubljani gremo dne 28. junija s prvim jutranjim vlakom. S tem vlakom gre tudi godba iz Črensovec. Lepo bi bilo, če bi vsi skupaj potovali. Če pa ima kdo kak vzrok, lahko gre s katerikoli vlakom, stane enako.

Tri nove sv. maše bodo v naši Krajini dne 14. julija t. l. in sicer bodo peli nove sv. maše gg.: Camplin Ivan v Bogojini (pridigar domači g. župnik Hauko), Skraban Janko v Soboti (pridigar g. Šoštarec Alojzij, kaplan pri Sv. Trojici), in Zelko Ivan v Črensovcih (pridigar g. Bakan Štefan, župnik v Lendavi).

Širite „Slov. gospodarja!“

več krajih postavljali strelišča in kolikor mi je znano ter sem povzel iz časnikov, so uspehi bili večinoma dobri. Seveda, kjer stoji daleč okrog samo eno strelišče, tam ni mogoče, da bi se pri hudih nevihtah kaj opravilo. Morala bi pač stati taka strelišča v nevarnih, toči podvrženih krajih po tisoč metrov narazen in začeti bi se moralo streljati o pravem času, ko se od daleč sliši prvi grom, četudi nad streliščem še sije solnce.

Veliko bolj ko pri nas so se streljanja oprijeli v Italiji, kjer so zlasti v zgornji Italiji, okoli Vicence, Verone, Benetk itd. v poslednjih dveh letih postavili nad 2000 strelišč. Seveda so to lažje storili kakor pri nas, kjer mora posamezni posestnik vse stroške nositi in smodnik drago plačevati. Na Italijanskem je vlada dajala podpore za napravljanje takih strelišč in v ta namen smodnik prepustila za 13 krajcarjev en kg, pri tem, ko smo ga mi morali plačevati po 45 do 50 krajcarjev.

Kako se na Italijanskem zanimajo za to stvar, je pokazal veliki shod v Kasali, kjer se je dne 8. novembra 1899 zbralo nad 600 udeležencev posvetnega in duhovskega stanu, da so se posvetovali, kako bi

bilo najbolj urediti tako streljanje. Vlada je poslala svojega zastopnika in opetovano zatrdila, da bo podpirala vsako tako podjetje. Prišli so tudi zastopniki sosednih dežel, posebno iz Francoskega, le iz Avstrije, kjer smo vendar prvi začeli s streljanjem, ni bilo nobenega vladnega zastopnika in sta bila navzoča le dva gospoda iz Štajerskega.

Eden od teh gospodov je poročal o štajerskih streliščih, kolikor mu je bilo o tem znano. Povedal je, da imamo na Štajerskem 35 tisoč hektarov vinogradov, na katerih priraste do 800 tisoč hektolitrov vina v vrednosti 7½ milijona goldinarjev. Od teh vinogradov so najbolj toči podvrženi oni v Slovenskih goricah, v radgonskem, ptujskem in ljutomerskem okraju. Odkar so leta 1896 pri Slov. Bistrici postavili strelišča, so jih tudi drugod jeli posnemati in je lani bilo okoli Gradca 13 strelišč, v obližju katerih ni padala toča. Okoli Maribora je že nad 100 strelišč in tu se je leta 1898 zgodilo, da 6. avgusta, ko so preko Pohorja zaporedoma drevile hude nevihte iz jugozapada proti severo-vzhodu, na mnogih streliščih niso streljali zaradi raznih zaprek in je toča tam hudo potolkla. Profesor Prohaska iz Gradca, ki vsako leto

600 zarok

in 32 zakonskih zvez je bilanca belgijske puštolovke Adriene Mac Slean, katero je ugotovila pred kratkem njujorška policija.

Nekaj o japonskih zdravnikih.

Na Japonskem je okrog 50 tisoč zdravnikov. Od teh je priznan naslov doktorja vsega zdravstva 6600 zdravnikom. 0% vseh japonskih zdravnikov, torej krog 3000, je žensk. Med zdravnicami je le 7 doktoric.

Komaj 1 cm dolga

rdeča gozdna mravlja gradi iz smrekovih ter jelkinih igel in raznega drugega materiala 2 m visoka mravljišča. Njena stavba presega dolžino mravlje 200-krat. V severni Avstra-

DRUŠTVENE VESTI

Skozi današnje dni . . .

Fr. Tanjšek, Št. Andraž.

Težka je naša pot skozi življenje. Vodi nas skozi morje skrbi in težav, skozi jezero zmot in prevar. Na obzorju se kopičijo grozeči oblaki, od katerih nam preti nevarnost. Vse večja nezadovoljnost vlada v svetu; nezadovoljni smo z današnjim načinom življenja, s sedanjim družabnim redom. Napredujoča kultura ne donša zaželjene sreče, ker se vedno bolj oddaljuje od svoje prave podlage, od narave. Zato pa velja opomin: Nazaj k naravi! Nazaj k preprostosti, nazaj k častitljivim tradicijam našega slovenskega ljudstva!

V prirodi nam pravo veselje življenje krepil! Poglejmo našega kmeta! Ostal je zvest svojim očetom, zvest skozi rodove podedovanim tradicijam. Živi in dela v prirodi; njemu je božja narava vcepila v dušo plemenita čustva; vzgojila mu je ljubezen in spoštovanje do soljudi. Ne pozna sebičnosti in koristolovstva, marveč se do skrajnosti žrtvuje za blagor skupnosti. Niso ga premamile dvomljive dobrine današnje laži-prosvete in kulture, ni ga pokvarilo težko vzdušje mestnih razvad in grehot. Preprost je v obleki in obnašanju, zmeren v jedi in pijači, spremen in ponižen v javnem življenju. Nikdar ni šilil v ospredje, nikoli in nikjer ni povzdigoval lastne osebe. Živi edino svojemu domu, vsega se je posvetil svoji zemlji. Z veseljem in ljubeznijo v srcu obdeluje polje in vinograd, v delu išče razvedrila, z delom si utrjuje zdravje in moč. Vso skrb obrača v to, da bi se njegov dom in grunt še lepše razvil, da bi zemlja njemu in drugim dovolj živela dala. Takšen je naš kmet. Priroda ga je s pomočjo božje milosti, ki ji je Evharistija glavni vir, izoblikovala v

nepokvarjen in plemenit značaj ter mu dala čutečo dušo, ki se zaveda, da je vse delo zaman, če ni blagoslova od zgoraj. Četudi je težka pot skozi današnje dni, njemu vendar vdanost z ob-raza žari.

*

Prosvetna zveza v Mariboru. Pripravljalni odbor za ustanovitev društva »Prosvetna zveza v Mariboru« je vložil pri pristojni državni oblasti nova pravila Prosvetne zveze. Banska uprava dravske banovine je zahtevala popravke v nekaterih točkah predloženih pravil. Pripravljalni odbor je te popravke izvršil v zahtevanem smislu ter pravila zopet poslal banski upravi, ki pa je prošnjo odbila. — Zoper odločbo bana dr. Puca se vložil pritožba na ministrstvo za notranje posle.

*

DVE VELIČASTNI EVHARISTIČNI MANIFESTACIJI NAŠIH FANTOV.

Na dveh lepih in uspešnih fantovskih taborih so pokazali naši fantje svojo zvestobo do katoliških načel in heomajno ljubezen do svete Evharistije. Jasno in določno so izpovedali, da mora biti odslej sv. Rešnje Telo središče in žarišče vsega fantovskega hotenja in mišljenja. Pri Sv. Tomažu nad Vojnikom je bilo zbranih okoli 1000 fantov. V veličastni procesiji se je pomikalo na hrib Sv. Tomaža, kjer so fantje prejšnji dan postavili do 20 metrov visoka mlaja, okoli 600 fantov. Strumne in navdušenja polne so bile fantovske vrste. Čudili smo se, ko smo videli to samozavest in odločen nastop. Na čelu spreveda je svirala trnoveljska godba, za njo pa fantovski prapori. Zunaj na prostem je bil pred cerkvijo postavljen oltar in govorniški oder. Pridigal je zastopnik prevzvišenega nadpastirja mil. g. kanonik dr. Zagar iz Maribora, kateri je tudi daroval sv. mašo, ob asistenci gg. kaplana Pušnjaka in superiorja lazaristov Flisa. Po sv. maši je bilo manifestacijsko zborovanje, katerega je vodil novocerkovski g. dekan Pavel Zagar. Slavnostni govornik je bil g. Mirko Geratič, ki je govoril o življenju s Cerkvijo in

o poglobitvi verskega življenja potom sv. Evharistije. Za njim so še govorili tudi zastopniki fantov iz posameznih župnij in domači župnik gospod Lasbajer. Po končani proslavi so se fantovske vrste zopet strnile v povorke ter z godbo odšle k župni cerkvi, kjer je bil razhod. Binkoštni pondeljek je bil vsekakor za fante iz novocerkovske dekanije, zlasti še za vojniške fante, ki so prevzeli organizacijo prireditve v svoje roke, imeniten dan, ko se je pokazala stranjenost fantov in pa njihova zavednost v najlepši luči. — Na trojiško nedeljo pa so se zbrali fante iz gornjegrajske dekanije v Nazarjih, da tudi oni povdarijo ljubezen do Evharističnega Kralja. Nad 600 fantov se je zbralo iz cele dekanije.

Lepo je bilo videti fante, ko so šli v procesiji, med petjem lavretanskih litanij, med slovesnim zvonjenjem in pokanjem topičev v cerkev Matere božje. Pridigo je mel kaplan Nace Paluc iz Ljubnega. Sv. mašo je daroval ob asistenci p. Konstantina in kaplana Paluca domači župnik p. Kerubin Tušek. Med mašo so dovršeno peli moški zbori savpevskega okrožja pod vodstvom organista iz Mozirja. Po maši se je do 1000 glava množica strnila pred cerkvijo. Zborovanje je otvoril tajnik dekanijskega vodstva Miklič ter podal besedo podpredsedniku škofijskega vodstva FKA Mirku Geratiču iz Maribora, ki je govoril o sv. Evharistiji kot najuspešnejšem sredstvu za poglobitev verskega življenja. Za njim je govoril akademik Ciril Žebot o delu mladine v Katoliški akciji. Zborovanje sta pozdravila še kaplan Paluc in zastopnik šm helških fantov. S pesmijo »Povsod Boga« se je ta manifestacija končala. — Popoldne pa so še imeli svojo evharistično slavnost mozirski fantje. Postavili so 12 m visok evharistični križ, ki se ponosno dviga na Brecljevem hribu nad Mozirjem. Križ je blagoslovil domači gospod župnik Krošelj ob asistenci p. Konstantina. Po govoru domačega gospoda župnika sta še govorila akademik Ciril Žebot in Mirko Geratič. Gornjesavinjska in Zadrecška dolina se je tako dostojno pripravila na evharistični kongres. Dal Bog, da bi ta zborovanja obrodila trajen uspeh ter vso moško mladino združila okrog evharističnega oltarja!

liji naletimo na stavbe termitov (posebna vrsta mravelj), ki so visoke 7 m, graditelj pa je dolg 3 mm. Ob reki Kongo v Afriki so termitske stavbe, ki segajo v višino 12 m, zidarji teh gradov so dolgi 5 mm.

Stare natakariče.

V mestu Broumov na Čehoslovaškem je izšla naredba, po kateri morajo biti stare natakariče najmanj 50 let.

Znameniti egipčanski labirint.

katerega so prištevili v starodavnih časih k sedmim svetovnim čudesom, je bil neke vrste tempeljska stavba z 27 dvorišči. Starogrški zgodovinar Herodot opisuje ta labirint in pravi, da je ob-

zbira vsa poročila o nevihtah, je priznal, da sta omenjeni dan popoldne dve silno hudi nevihti hiteli čez Visovlje in Slov. Bistrico in na svojem potu povsod sipali točo, le tukaj ne, kjer smo pridno in neprenehoma streljali. Tu moram opozarjati, da ob viharjih dnevih, kar je gotovo že vsak opazil, za prvo nevihto prihaja druga in tretja in še več, torej se ne sme po odbiti prvi nevarnosti ponehati s streljanjem. Dne 24. julija 1899 sem od 7. ure zjutraj do polnoči naštel 12 neviht in smo morali skoraj ves čas streljati. — V ptujskem okraju je kakih 60 strelišč, okoli Radgone 30, koliko v drugih krajih, poročevalec ni izvedel. Iz vseh krajev pa, kjer so strelišča, se mu je naznanjalo, da jih toča ni zadela.

Potem so poročali Italijani iz raznih krajev, da je okoli Beneškega 740, po Lombardiji 570, v Piemontu 440 strelišč, pa tudi drugod po zgornji Italiji jih je več sto. Vsi brez izjeme so priznali, da so se s streljanjem ubranili toče. Shod je potem izrekel, da so uspehi streljanja proti toči tako ugodni, da se bo tem potom moglo zabraniti vsako točo. Toda topiči ali možnarji ne smejo biti premajhni in tudi železnice, skozi katero se strelja, ne sme biti prekratka.

2. Kaj pravijo učenjaki.

Gotovo čudno, da, neverjetno je, da tisti učenjaki, ki so nalašč za to nastavljeni, da opazujejo vremenske izpremembe, še zdaj prav ne vedo, zakaj in kako se dela toča v oblakih. Eni pripisujejo to silnemu viharju, ki nad oblaki drvi in povzroča, da vodne kapljice, iz katerih obstoje oblaki, shlape, pri čemur toliko toplote porabijo, da nastane mrz pod ničlo termometra. Torej zmrznejo kapljice v oblakih, ležečih pod viharjem, in padajo kot toča na zemljo. Drugi menijo, da povzročajo točo električni toki; tretji trdijo, da pri toči stoje najvišji oblaki tako visoko (3000—6000 m), da so kapljice v njih že zmrznjene, sicer le drobne, ko pšeno. Kadar pa to pšeno začne padati, zmrzuje v spodnjih oblakih zmiraj več vode okoli teh zrn in pade več ali manj debela toča. Da bi oblaki pri nevihtah res stali tako visoko, temu moramo oporekati. Kdor je kedaj stal na kaki višji gori, le 1500—2000 m visoki, in je slučajno videl, kako pod njegovimi nogami ravsaja nevihta, bo priznal, da so najnevarnejši oblaki le 800—1500 m visoko.

Jaz vidim n. pr. od svoje hiše Konjiške gore in Boč nad Poljčanami ter sem se dostikrat prepričal,

St. Ilj pri Velenju je slavil v nedeljo dne 16. junija lep fantovski praznik: blagoslovljen je bil prapor FKA. Pred župniščem je Pepca Vranjak v imenu šentiljskih mladenk slovesno izročila prapor fantom s tem-le pomembnim nagovorom: »Sprejmite, spoštovani fantje KA v St. Ilju, novi prapor, katerega vam izročam v imenu deklet. Čuvajte ga kot bojno znamenje viteštva Kristusovega, da gre od roda do roda poštenih krščanskih fantov v St. Ilju čist in neomadeževan, da bo v slavo in čast Kristusa Kralja, pa tudi v slavo in čast šentiljskih fantov. Prapor je sprejel predsednik FKA Ivan Prodnik; tajnik FKA J. Kos pa je izrekel mladenkam zahvalo: »Z globoko hvaležnostjo sprejmemo novi prapor in obljubimo, da hočemo biti zvesti vitezi Kristusu. Braniti hočemo z besedo in življenjem čast in slavo Kristusa Kralja; braniti in spoštovati pa tudi čast in dobro ime poštenih krščanskih deklet! Kakor nam Bog pomagaj in Mati Marija!« Ko so domači pevci zapeli pesem »Naš prapor«, je spreved, na čelu 26 mladenk-botric, spremljal prapor v cerkev. Prapor je blagoslovil g. Marko Kranjc, ki je v nagovoru ob vzgledih mladeničev-junakov iz mučeniških dob krščanstva razložil verska znamenja prapora: križ (vera) in solnce (Evharistija). Po cerkveni slovesnosti je bil v Društvenem domu tečaj, ki se ga je udeležilo okrog 150 fan-

tov in mož. Popoldne so fantje vprizorili igro »Jezični dohtar«. Prireditelj so z izbranimi pesmimi otvorili domači, zaključili pa šentjanžki pevci. Vso prireditev za kljub vsemu bolehanju tako lepo organiziral »n vodil g. župnik in duhovni svetovalec Schreiner. Bog mu ves trud za našo mladino poplačaj s skorajšnjo popolno ozdravitvijo!

Sv. Andraž pri Velenju, Katoliško prosvetno društvo v Sv. Andražu priredi v nedeljo dne 30. junija v tukajšnjem Društvenem domu veseloigro v treh dejanjih »Davek na samce« in burko v 1 dejanju »Ne kliči vraga«. Domači pevski zbor zapoje par lepih pesmi. K prireditvi vljudno vabimo, da nas posetite domačini kakor tudi sosede, da preživite prav veselih uric med nami. Začetek ob treh popoldne.

Gomilsko-Sv. Jurij ob Taboru. Zelo lepo prireditelj sta nam letos pripravila cerkvena pevska zboru Sv. Jurij ob Taboru in Gomilsko. Bila sta to lepo uspela pevska nastopa posameznih in skupnih zborov. Prvi nastop se je vršil pri Sv. Juriju ob Taboru, v novem Kat. domu. Domači pevski zbor je pod vodstvom organista g. Ulaga odpel devet pesmi. Zbor je sestavljen iz samih mladih moči in se pod vodstvom lepo razvija in spopolnuje. Ima izvrstne soprane, lepo sočne alte in tudi tenor in bas je prav lepo zastopan. Vidi se, da imajo strogo disciplino, ker ubogajo pevovodja kar

na najmanjši migljaj. Izmed vseh devetih pesmi je najbolj ugajala šaljiva: »Dobra žena« in Vodopivčev »Prstan«, katera je gotovo zahtevala veliko truda in vaje. Videlo se je, da so se pevci in g. pevovodja zelo potrudili in jim gre vsekakor priznanje. Zbor iz Gomilske je nastopil pod vodstvom g. Mavčeca s petimi pesmimi. Peli so tudi zelo lepo in ubrano, kljub temu, da so pod sedanjim vodstvom šele kratko dobo. Imajo zelo dobre basiste. Zbor sestoji iz večine mladih moči in se že dalj časa udejeva pri cerkvenem petju. Izmed pesmi, ki so jih odpeli, je najbolj užgala »Potrkan plés«. Zbor dobro sledi pevovodji in je precej dobro upet. Za zaključek sta nam oba zboru skupno zapela pod vodstvom g. Ulaga še tri pesmi. Isti koncert z malimi spremembami se je meseca junija ponovil v Gomilskem v gasilskem domu. Koncert je tudi v Gomilskem dobro izpadel. Obema cerkvenima pevskim zboroma smo za lepo prireditev prav hvaležni in želimo, da bi se kaj kmalu zopet videli v pevski dvorani.

Ne veste, kaj bi predavali ljudem? Naročite si knjižice »Slovenskega gospodarja« in povejte posebno mladini tudi kaj praktičnega. Radevolje sprejmemo tudi predloge, kake knjižice naj bi še izdali za vašo društvena predavanja gospodarskega značaja.

Odprta noč in dan so groba vrata

St. Peter pri Mariboru. V Trčovi je umrla po daljši boleznii bivša posestnica Klotjčnik Marija. Naj v miru počiva!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Bridka smrtna kosa je v minulih treh mesecih tekočega leta neizproso kosila v jurjevski fari, posebno pa še v bivši občini Kraljevci. Pri eni hiši dve smrtni žrtvi. Umrla je Matilda Kukovec, vrla Marijina družbenica, stara komaj 16 let. Za njo je šla v večnost skrbna, marljiva in pobožna gospodinja in mamica Neža Kukovec v 48. letu svoje starosti. Svojo bolezen jetiko je več

let z boguvdano potrpežljivostjo prenašala, dokler ni dne 7. junija mirno v Gospodu zaspala. Prav goreče sta prosili ljubega Boga, da bi njima še podelil zdravje, da bi videli sina in brateca Alfonza stati pred oltarjem in darovati prvo sv. mašo. Pa ta želja nima ni bila izpolnjena. Pokojna je rada pristopala k mizi Gospodovi, dokler je mogla, in zato je njej tudi pred zadnjo uro bil Gospod milostljiv. Pogreb se je vršil v sredo ob ogromni udeležbi ljudstva. Pri odprtem grobu je spregovoril gospod župnik tolažljive poslovilne

besede. Domači pevski zbor je zapel v slovo: »Blagor mu«. Žalujočemu možu, očetu, sinom in hčeri naše iskreno sožalje;

Ljubečna pri Celju. Naše drage Pepce Šolinc ni več med živimi. V nedeljo dne 9. jun. je prenehalo biti njeno srce, umrla je na jetiki v 31. letu starosti, šla je za svojima dvema bratoma. Dekleta so jo hodila kropiti in so ji prinašala cvetja in vencev, da je vse duhtelo od vonja. Belo oblečena dekleta so ponesla njene zemeljske ostanke na vojniško pokopališče. Naj v miru počiva!

da se oblaki pri nevihtah dotikajo vrhov teh gor, ki so le 900—1000 m visoke; včasih se oblaki še nižje privlečejo. Ko je leta 1895 dne 7. junija toča hudo potolkla pohorske vinograde nad Slov. Bistrico, so v spodnjih krajih opazovali, da so se oblaki vlekli po sredini Pohorja tako, da so se videli nad njimi pohorski vrhovi, ki so le do 1500 m visoki.

Taka razmotrivanja so zaradi tega važna, ker se je glavni ugovor proti streljanju glasil, da le-to ne more vplivati na oblake, ker previsoko stoje in pretresanje zraka po strelu ne more segati do njih. Leta 1897 je bila dunajska vlada poslala semkaj dva učenjaka, da pregledata naše strelne naprave in izrečeta svoje mnenje. Po njunem tačasnem izreku bi vpliv streljanja segal le 200 m visoko. A ta trditelj se je kmalu ovrgla, ker so poskusi na italijanskih streliščih dokazali, da sega pretresovanje zraka do 2000 m visoko. Zdaj, ko so na Italijanskem imeli tako dobre uspehe s streljanjem, in ko je celo v avstrijski delegaciji slovenski poslanec dr. Ferjančič vojnege ministra opozarjal na to in zahteval znižanje cene za smodnik, kakor je na Italijanskem, se je začela vlada znova brigati za to stvar. Naročila je zopet zavodu

za vremenska opazovanja na Dunaju, da naj izreče svoje mnenje. Ravnatelj tega zavoda se je torej peljal na Štajersko, in sicer k neki tovarni za železnino blizu Brucka, katera tovarna izdeluje vse priprave za streljanje proti toči in je že vse leto poskušala topiče razne velikosti in cevi razne dolgosti.

Pri strelskih poskusih se je ravnatelj prepričal, da pri strelu skozi dovolj dolgo cev zračni vrtnec silno naglo kvišku leti, skoro kakor krogla iz puške, pri čemur se sliši zvižganje skozi 20—25 sekund. Če se ni naravnost v zrak, ampak po zemlji v kako tarčo streljalo, je zrak na 1000 m daljave raztrgal platno in papir, ki je bil razpet preko tarče, tudi late je zlomil in razmetal. Ravnatelj je torej izrekel svoje mnenje, da bi silna moč zračnega vrtinca utegnila segati v oblake in vplivati, da se ne dela toča, toda kako, se ne more za gotovo izreči iz učenjaškega stališča, ker še ni dognano, zakaj in kako se dela toča. Pretresanje zraka pa sega gotovo 1500—2000 m visoko, torej v oblake. (Konec sledi.)

stojal iz dveh vrst dvorišč, med katerimi je bilo dvoran in drugih prostorov 3000 in sicer 1500 nad in 1500 pod zemljo. V teh prostorih so bili pokopani svetli krokodili.

Predzgodovinska velikanska posoda.

V kraju Rötho-Geschwitz na Saksonskem v Nemčiji so odkopali v 72 črepinjah predzgodovinski ogromni lonec. Posamezne dele so zopet sestavili v muzeju v Leipzigu. Zopet sestavljena posoda vsebuje 260 l, je visoka 86 cm, njen obseg znaša 242 cm in stena je debela 4 cm.

Na severnoamerškem polutoku Labrador

živi 150 do 160 vrst različnih ptičev.

Širite „Slov. gospodarja“!